

Oppgaver til Ex.fac.

Gjør *enten* oppg. 1 *eller* oppg. 2

Oppg. 1:

Det finnes et filosofisk spørsmål om hvorvidt vi kan holdes ansvarlige for det vi gjør *bare hvis* vi har fri vilje. Nagel skriver:

Selv tror jeg ikke at det er meningsfullt å klandre noen for å gjøre noe det var umulig for ham ikke å gjøre. (*Hva er meningen*, s. 53)

Nagel går her inn for et standpunkt kalt ”inkompatibilisme” – vi kan *ikke* holdes til ansvar for det vi gjør hvis handlingene våre er determinerte. Andre mener, som Nagel skriver, at

det fremdeles vil være meningsfullt å rose gode handlinger og fordømme gale [handling], selv om de er uunngåelige. (*ibid.*, s. 52)

Dette standpunktet kalles ”kompatibilisme” – vi *kan* holdes til ansvar for det vi gjør selv om handlingene våre er determinerte.

Diskuter de to standpunktene (altså ”inkompatibilisme” og ”kompatibilisme”). Hvilket av dem tror du er riktig?

Oppg. 2:

Nagel diskuterer i kapittel 2 et filosofisk problem kalt ”skeptisisme om den ytre verdens eksistens”. Én mulig tilnærming til dette problemet er å hevde at

det må finnes en ytre verden fordi det ville vært utrolig å ha alle disse erfaringene [som vi faktisk har] uten at det finnes *noen* ytre årsaksforklaringer på dem. (*Hva er meningen*, s. 18)

Denne tilnærmingen kalles gjerne ”eksternalisme” – vi kan vite ting (bl.a. *at* det finnes en ytre verden) fordi vi kan stole på visse årsaksforbindelser. Nagel nevner to måter en skeptiker kan svare på dette:

For det første, selv om det skulle finnes ytre årsaker, hvordan kan du slutte fra innholdet av din erfaring til hvordan disse årsakene er? ... For det andre, hva er grunnlaget for din idé om at alt må ha en forklaring? (*ibid.*, s. 18)

Nagel støtter seg her på sin metafysiske grunnintuisjon: det finnes et subjektivt perspektiv som ikke lar seg redusere til et objektivt perspektiv.

Diskuter det to standpunktene (altså: ”skeptisisme om den ytre verden eksistens” og ”eksternalisme” som svar på slik skeptisisme). Hvilket av dem tror du er riktig?